DiVA
http://www.diva-portal.org

This is the published version of a paper presented at *Nationella konferensen i pedagogiskt arbete, Norrköping, Sweden, August 16-17, 2023.*

Citation for the original published paper:

Örtegren, A. (2023)
Professionell digital kompetens för att undervisa för ett digitalt medborgarskap: förslag på praktiknära forskning för utveckling av ämneslärarutbildningsprofessionen
In: David Rapp (ed.), *Konferens i pedagogiskt arbete, 2023: book of abstracts* (pp. 30-30). Linköping: Linköping University Electronic Press
Linköping University Electronic Press Workshop and Conference Collection

N.B. When citing this work, cite the original published paper.

Copyright (c) 2023 Alex Örtegren. Detta verk är licensierat under en Creative Commons Erkännande-IckeKommersiell 4.0 Internationell-licens. https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/

Permanent link to this version:
http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:umu:diva-211369

Professionell digital kompetens för att undervisa för ett digitalt medborgarskap

förslag på praktiknära forskning för utveckling av ämneslärarutbildningsprofessionen

Alex Örtegren, Umeå universitet

I ett samhälle genomsyrat av digitala teknologier blir det allt viktigare för unga att utveckla och utöva ett digitalt medborgarskap för att agera som medborgare, exempelvis i mötet med fake news, algoritmer och artificiell intelligens. Det digitala medborgarskapet ställer därför nya krav på skolans demokratiuppdrag och hur ämneslärarstudenter förbereds för detta uppdrag. Sådan förberedelse kräver att lärarutbildare har en professionsspecifik digital kompetens som omfattar teoretisk och praktikrelaterad kunskap kopplad till digitalt medborgarskap. Syftet med detta papper är att undersöka hur lärarutbildare ser på sin professionella digitala kompetens (PDK) för att kunna undervisa blivande ämneslärare för ett digitalt medborgarskap och diskutera hur praktiknära forskning kan bidra till att vidareutveckla sådan undervisning. Pappret, som är ett delarbete i en avhandling, utgår ifrån en förståelse av PDK som fyra sammanflätade dimensioner som lärarutbildare behöver för att undervisa för ett digitalt medborgarskap: (1) generisk digital kompetens, (2) ämnesrelaterad, didaktisk digital kompetens, (3) professionsrelaterad digital kompetens och (4) transformativ agens (Gudmundsdottir & Hatlevik, 2018; 2020; cf. Örtegren, 2022). Dessa dimensioner präglas till viss del av temporalitet och plasticitet, varför PDK blir ett koncept i ständig förändring (Almås et al., 2021). Analysen av intervjuer med lärarutbildare visar att deras syn på sin PDK för att undervisa för ett digitalt medborgarskap varierar. Lärarutbildares tidigare erfarenheter, till exempel egen forskning, kan bidra till generisk och delvis ämnesrelaterad PDK. Samtidgt visar resultaten att få lärarutbildare ser sin ämnesdidaktiska PDK som tillräcklig för att möjliggöra för ämneslärarstudenter att stötta elevers utveckling av ett digitalt medborgarskap. Mot bakgrund av resultaten ger pappret förslag på framtida praktiknära forskning som involverar lärarutbildare med fokus på undervisning för ett digitalt medborgarskap. Denna typ av forskning kan bidra till att stärka ämneslärarstudenters förberedelse för skolans demokratiuppdrag.

Referenser

Almås, A. G., Bueie, A. A., & Aagaard, T. (2021). From digital competence to professional digital competence: Student teachers' experiences of and reflections on how teacher education prepares them for working life. *Nordic Journal of Comparative and International Education*, *5*(4), 70–85. https://doi.org/10.7577/njcie.4233

Gudmundsdottir, G. B., & Hatlevik, O. E. (2018). Newly qualified teachers' professional digital competence: Implications for teacher education. *European Journal of Teacher Education*, *41*(2), 214–231. https://doi.org/10.1080/02619768.2017.1416085

Gudmundsdottir, G. B., & Hatlevik, O. E. (2020). "I just Google it" - Developing professional digital competence and preparing student teachers to exercise responsible ICT use. *Nordic Journal of Comparative and International Education*, *4*(3-4), 39–55. https://doi.org/10.7577/njcie.3752

Örtegren, A. (2022). Digital Citizenship and Professional Digital Competence – Swedish Subject Teacher Education in a Postdigital Era. *Postdigital Science and Education*, *4*(2), 467–493. https://doi.org/10.1007/s42438-022-00291-7